

Teamteaching: beweegredenen, randvoorwaarden en implicaties voor leerlingen, leraren en hun school. Onderzoeksrapport meervoudige gevalstudie naar teamteaching in het Vlaamse basisonderwijs. SONO/2018.OL2.2/1:2

Beweegredenen en randvoorwaarden

Dit onderzoek ging in de zes cases na welke beweegredenen en randvoorwaarden de leerkrachten formuleerden om teamteaching te realiseren.

- In alle cases is “het beter begeleiden van leerlingen” de belangrijkste reden om teamteaching te introduceren. Teamteaching is voor de onderzochte scholen geen doel op zich, maar is vaak wel één van de ingrediënten van een vernieuwde onderwijsorganisatie.
- De **professionele relatie tussen teamteachers** is de meest cruciale en bepalende voorwaarde voor teamteaching.
- Uit het onderzoek blijkt het belang van “tijd om te plannen en overleggen”, “continuïteit in de samenwerking” en “infrastructuur die verandering in klasopstelling toelaat”.
- Elk van de eerder genoemde randvoorwaarden wordt gestimuleerd en gefaciliteerd door een **steunende schoolleiding**.

Implicaties voor leerlingen

De methodologie van voorliggend onderzoek was niet bedoeld of geschikt om kwantitatieve gegevens te verzamelen over een impact op leerresultaten. Bovendien stellen de onderzoekers dat het moeilijk is om eventuele positieve effecten op leerresultaten uitsluitend toe te wijzen aan het effect van teamteaching, aangezien dit in alle cases deel uitmaakt van een (vernieuwde) totaalaanpak van onderwijs.

Een vergelijking van de gerapporteerde implicaties van teamteaching voor leerlingen over de zes cases heen, leert dat er veel meer positieve dan negatieve elementen genoemd worden door de verschillende betrokkenen.

- De zes schoolteams zijn het er unaniem over eens dat de **basiszorg** dankzij de intense samenwerking tussen leraren breder wordt.
- Naast verschillende positieve implicaties is er ook één negatieve implicatie veelbesproken in dit onderzoek, namelijk “teveel achtergrondlawaai in de klas is voor bepaalde leerlingen storend”. In alle teams erkent men dit gevaar. Deze implicatie wordt telkens onmiddellijk in verband gebracht met een belangrijke randvoorwaarde, met name de **beschikbare infrastructuur**.
- Tot slot valt op dat er in geen enkel schoolteam al evidentie is voor een positieve “impact op de leerresultaten van leerlingen”. Schoolleiders en leraren geven aan dat ze hier nog geen objectieve bewijzen voor hebben, maar dat ze wel vermoeden dat die er zijn.

Implicaties voor leraren(team)

De twee meest besproken positieve gevolgen voor leraren, namelijk “de professionele groei van leraren” en “een gevoel van persoonlijke en professionele ondersteuning”, houden

duidelijk verband met één van de belangrijkste beweegredenen van schoolteams voor teamteaching, namelijk **“om leerkrachten sterker te maken in het begeleiden van hun leerlingen, om de draagkracht van leraren te verhogen en om te leren van elkaar”**. Echter, de onderzoekers stellen vast dat diepgaande reflecties nog vaak overschaduwd worden door praktisch-organisatorisch overleg tussen teamteachers. Het lijkt erop dat de professionele groei van leraren binnen teamteaching vooral wordt geïnitieerd door observationeel leren en door eerder oppervlakkige gesprekken waarin voornamelijk ideeën worden uitgewisseld.

Teamteaching heeft in de zes bestudeerde cases ook voor veranderingen op schoolniveau gezorgd, namelijk de “groei van de betrokken schoolteams naar **lerende gemeenschappen**” waarin leren van en met elkaar een centrale plaats inneemt, **“versterkte onderlinge relaties in het team”** en een **“cultuurverandering in het functioneren als team”**.

Relaties tussen randvoorwaarden, verschijningsvormen en implicaties

Na horizontale analyse van de relaties tussen randvoorwaarden, verschijningsvorm of implicaties in de zes cases vallen een aantal elementen op.

- “De professionele klik” is de randvoorwaarde die het vaakst in verband gebracht wordt met de verschijningsvorm of met bepaalde implicaties van teamteaching.
- “De invloed van infrastructuur” op de mate waarin er “storend achtergrondlawaai” gerapporteerd wordt bij teamteaching, wordt unaniem benoemd in alle cases.
- De mate van ervaring met teamteaching van een schoolteam lijkt invloed te hebben op de manier waarop bepaalde randvoorwaarden en implicaties beleefd worden. Er worden veel meer positieve dan negatieve verbanden genoemd. Een voorbeeld van een negatieve relatie is dat er meer “spanningen zijn tussen teamteachers” naarmate het minder goed “klikt op professioneel vlak”.
- Tot slot merken de onderzoekers op dat er een cluster van randvoorwaarden blijkt te zijn die onderling sterk samenhangen, namelijk “de professionele klik”, “de communicatie en reflectie over visie en lespraktijk” en “het werken aan en in evenwaardigheid en gedeelde verantwoordelijkheid”.